

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v rozšířeném senátě složeném z předsedy JUDr. Josefa Baxy a soudců JUDr. Bohuslava Hnízdila, JUDr. Michala Mazance, JUDr. Václava Novotného, JUDr. Petra Příhody, JUDr. Marie Součkové a JUDr. Marie Turkové v právní věci žalobkyně **D. P.**, zastoupené JUDr. Pavlem Babáčkem, advokátem se sídlem v Brně, Vranovská 21, proti žalovanému **Ministerstvu financí**, se sídlem Praha 1, Letenská 15, zastoupenému JUDr. Alanem Korbelem, advokátem se sídlem Praha 5, 14. října 3, v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 4. 10. 2001, č. j. 352/80071/2001,

t a k t o :

- I. Příslušný vydat rozhodnutí o žalobě proti rozhodnutí Ministerstva financí ze dne 4. 10. 2001, č. j. 352/80071/2001 o zavedení nucené správy je soud ve správním soudnictví.
- II. Věc **s e v r a c í** sedmému senátu k dalšímu řízení a rozhodnutí.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobou doručenou Vrchnímu soudu v Praze dne 25. 3. 2002 se žalobce domáhá zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 4. 10. 2001, č. j. 352/80071/2001. Tímto správním rozhodnutím bylo zamítnuto odvolání žalobce a bylo potvrzeno rozhodnutí Úřadu pro dohled nad družstevními záložnami ze dne 12. 7. 2001, č. j. 3595/2001/III o opakovaném zavedení nucené správy v D. P.

Protože věc nebyla Vrchním soudem v Praze skončena do 31. 12. 2002, byla dle ustanovení § 132 s. ř. s. postoupena Nejvyššímu správnímu soudu k dokončení řízení podle ustanovení části třetí hlavy druhé dílu prvního s. ř. s.

Usnesením ze dne 7. 6. 2004, č. j. 6 A 40/2002-91 byla věc podle ustanovení § 17 odst. 1 s. ř. s. předložena rozšířenému senátu, neboť rozhodující sedmý tříčlenný senát dospěl při předběžné poradě k právnímu názoru odlišnému od názoru dosud zastávaného Nejvyšším správním soudem ve věci sp. zn. 6 A 8/2001. Jde o právní otázku, zda žalobou napadené rozhodnutí správního orgánu je soukromoprávní či veřejnoprávní povahy.

Rozšířený senát posoudil věc (spornou právní otázku) takto:

Vyřešení otázky, zda rozhodnutí o zavedení nucené správy, v tomto případě podle zákona č. 87/1995 Sb., o spotřebních a úvěrních družstvech a některých opatřeních s tím

souvisejících a o doplnění zákona České národní rady č. 586/1992 Sb, o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů (včetně jmenování nuceného správce), má zásadní procesní význam pro rozhodnutí, zda věc náleží do pravomoci soudů ve správním soudnictví [§ 4 odst. 1 písm. a) s. ř. s.], nebo do pravomoci soudů v občanském soudním řízení (§ 7 a část pátá o. s. ř.). Dosud zastávaný názor Nejvyššího správního soudu o právní povaze takového rozhodnutí (např. ve zmíněné věci sp. zn. 6 A 8/2001) vycházel z toho, že se jedná o rozhodnutí ve věci veřejnoprávní. Tento názor nebyl podrobněji zdůvodněn, vyplývá však již z toho, že Nejvyšší správní soud tyto věci ve správním soudnictví projednával a rozhodoval o podaných žalobách.

K posouzení soukromoprávního či veřejnoprávního charakteru rozhodnutí o zavedení nucené správy podle ustanovení § 28 b až 28 f zákona č. 87/1995 Sb. se nabízejí různé cesty: především použití teorie zájmové, teorie mocenské, teorie organické či metody právního regulování. Žádná z nich však není natolik spolehlivá, aby vždy dokázala poskytnout odpověď na položenou otázku v každém konkrétním případě. K vyřešení této sporné otázky přichází v úvahu, vzhledem k charakteru dotyčného rozhodnutí, použití především mocenské teorie.

Podle této teorie mají účastníci soukromoprávních vztahů rovné postavení, zatímco ve vztazích veřejnoprávních se projevuje zákonem přesně vymezené nadřazení postavení nositele veřejné moci, který v mezích zákona a způsoby, které zákon předvídá, autoritativně rozhoduje o právech a povinnostech fyzických a právnických osob. V tomto případě Úřad pro dohled nad družstevními záložnami (a v druhém stupni správního řízení žalovaný) autoritativně, často proti vůli družstevní záložny, rozhoduje o zavedení nucené správy a jmenování nuceného správce. Pro samotný charakter tohoto veřejnoprávního rozhodnutí není podstatné, že řada důsledků vyplývajících z tohoto rozhodnutí má soukromoprávní charakter. Tak je tomu především u oprávnění nuceného správce jednat jak uvnitř družstevní záložny tak i navenek.

Pokud se týká dalších zmíněných teorií, nelze z nich jednoznačně dovodit opačný závěr.

Pro úplnost je nutno se vypořádat s otázkou, zda pojem „soukromoprávní“, především pro účely stanovení pravomocí soudů ve správním soudnictví a v řízení ve věcech občanskoprávních, není totožný s pojmem „občanská práva a závazky“ ve smyslu článku 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Podle tohoto ustanovení každý má právo na to, aby jeho záležitost byla spravedlivě, veřejně a v přiměřené lhůtě projednána nezávislým a nestranným soudem, zřízeným zákonem, který rozhodne o jeho občanských právech nebo závazcích nebo o oprávněnosti jakéhokoli trestního obvinění proti němu.

Posouzení otázky členění rozhodnutí správních orgánů na rozhodnutí ve věcech veřejnoprávních a soukromoprávních je otázkou vnitřního práva každého státu. Naproti tomu, Evropský soud pro lidská práva (např. viz. K. proti Německu 1978, B. proti Portugalsku, 1987, M. proti Francii, 1998) opakovaně vyslovil princip „autonomie“ pojmů ve smyslu článku 6 odst. 1 Úmluvy. Tak např. ve věci K. proti Německu tento soud konstatoval, že pro zodpovězení otázky, zda se nějaký spor týká určení občanského práva, má význam pouze povaha příslušného práva; není důležité, že se řízení týkáji správních aktů přijatých příslušnými orgány v rámci výkonu veřejné moci, nebo že probíhají před správními soudy.

Nelze tedy bez dalšího klást rovnítko mezi pojem „rozhodnutí o občanských právech nebo závazcích“ a pojem „rozhodnutí ve věci soukromoprávní“ v uvedeném smyslu.

Ze všech těchto důvodů bylo vysloveno, že příslušný vydat rozhodnutí o žalobě proti předmětnému rozhodnutí žalovaného je soud jednající ve správním soudnictví. Zároveň bylo rozhodnuto, že se věc vrací sedmému senátu k dalšímu projednání a rozhodnutí, který rozhodne v souladu s právním názorem rozšířeného senátu vyjádřeného v tomto usnesení.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** přípustné opravné prostředky.

V Brně dne 12. 10. 2004

JUDr. Josef Baxa
předseda rozšířeného senátu